

- E. 2. Niels Christian Harboe, døbt $15\frac{1}{8}$ 1808 i Trinitatis Kirke.
- E. 3. Georg Anton Ludvig Harboe, døbt $10\frac{1}{2}$ 1810 i Trinitatis Kirke, Krigsraad, Ejer af Lille Værløsegaard 1843—49.
- E. 4. Ane Marie Petrine Hedvig Harboe, døbt $16\frac{1}{10}$ 1812 i Trinitatis Kirke.
- C. 2. Thomas Jørgensen Harboe, døbt $12\frac{1}{7}$ 1714 i Odense Vor Frue Kirke.
- B. 3. Herman Nielsen Harboe, var 1693 Snedkersvend i Faaborg, 1716 Snedker i Odense.
- B. 4. Kirstine Nielsdatter Harboe, gift med Hans Lauritsen Heider, Sverdtfejer i Odense.
- B. 5. Marie Nielsdatter Harboe, gift med Jens Jørgensen, Skrædder i Odense, der 1708 var Forlover for Svogeren Jørgen.
- B. 6. Hans Christian Nielsen Harboe, var 1693 11 Aar gammel, 1716 Skrædder i Odense, $1\frac{1}{3}$ 1726 Oldermann for Lavet.

Forskelligt fra Genealogiens og Personalhistoriens Verden.

De to sidste Aargange af Gustaf Elgenstierna's Svenska Släkt-Kalendern slutter sig nøje til de foregaaende, der alle er omtalte her i Tidsskriftet (6. R. III, 89 ff., IV, 91 f., V, 287, 7. R. I, 326 f.).

Aargangen 1917 indeholder 98 nye Slægter, af disse har 63 ikke tidligere været behandlede i den genealogiske Litteratur. Blandt de nyoptagne kan nævnes en svensk Gren af den slesvigske Slægt Gram, nedstammende fra Handelsmand i Landskrona Matz Gram (død i Norge 1654), samt Slægten Prytz, af hvilken en Gren, som bekendt, blomstrer her i Danmark.

Aargangen 1918 bringer 102 nye Slægter, deraf 75 hidtil ubehandlede. Slægten Ahlmann's Stamfader Iver Michelsen Ahlmann, der boede i Sønderborg, blev Fader til Borgmester ssst. Jacob Iversen (1616—77), hvis Sønnesøn Hans Michelsen (1692—1768) beklædte samme Embede. Sidstnævnte Sønnesøn, Præst i Guderup paa Als, Hofprædikant Hans Ahlmann (1770—1845), blev Stamfader til den Gren af Slægten, at hvilken flere Medlemmer flyttede til Sverige. Tyelse-Hammarlöfgrenen af den gamle dansk-svenske Slægt Baad (Bååt) angives som stammende fra Landsdommer i Skaane Mogens Baad (død efter 1428). Det meddeles, at dennes Sønnesøn Sønnesøn,

Jens Baad, havde to Sønner, Pouell Baad til Hindby og Peder Baad til Naffentorp, der begge levede 1547. Fra disse stammer saa henholdsvis den nævnte Gren og Ystad-Grenen Bååth. Slægten Appeltoft af dansk-skaansk Oprindelse førte oprindeligt Navnet Ebeltoft, Slægten Brag skal stamme fra Odden Bragenæs i Norge.

Haandbogens Forfatter beklager, at det ikke er lykkedes at skaffe Oplysninger om en Gren af Slægten Gentszschlein, stammende fra Carl Magnus Gentszschlein (1780—1840), der bosatte sig i Tønsberg. Stamfaderen, Hof- og Staldmester hos Generalguvernøren over Est- og Lifland, Løjtnant Thomas »Gentszschlein«, adledes i Sverige 20. Sept. 1650; Slægten blev dog aldrig introduceret paa det svenske Ridderhus. Forfatteren meddeler, at de nulevende Slægtsmedlemmers Nedstamning fra den nævnte Løjtnant er fuldt opklaret, saaledes at der ikke er nogen Hindring for en eventuel Introduktion.

Endelig behandles en Slægt Sørensen, der stammer fra Amtsprøvt Niels Georg Sørensen (1761—1832), Sognepræst til Gundslev, gift med Dorthe Sophie Angell, Enke efter Købmand Burchardt i Larvik. Deres Søn, Skibskaptajn Abraham Sørensen (1793—1884) der som ung rejste op til sin Halvbroder, den norske Skibsreder Burchardt, havde seks Sønner. Af disse skal her nævnes Ejeren af Tofte Sanatorium, Konsul Johan (Jean) Christian Sørensen (f. 1831) og Grosserer i Stockholm Niels Georg Sørensen (1833—1917), der 1872 købte det gamle Fersen'ske Palæ, som Familien endnu ejer og bebor. I sit 2. Ægteskab med Friherreinde Sofia Elisabeth (Lisinka) af Ugglas blev han Fader til to Sønner, Direktør i Säfveåns Aktiebolag, Ritmester i Livregimentets Dragoners Reserve Einar Folke Sørensen (f. 1875), gift med Nannie Carleson at den svenske Kommendörsät (to Sønner) og Ritmester ved Smaalands Husarregiment Olaf Tryggve Sørensen (f. 1879), gift med Ebba Gyllenram (én Søn). To Døtre af den nævnte Grosserer er gift henholdsvis med Landshøvding i Kristianstads Len Louis De Geer af Finspång og med Ritmester i Livgarden til Hests Reserve, Friherre Carl Leuhusen.

Iøvrigt er der intet Nyt at meddele om Svenska Släkt-Kalendern, de to sidste Aargange staar fuldt paa Højde med de tidligere. Hr. Elgenstierna har skabt et Værk, der tjener svensk genealogisk Forskning til al mulig Ære. For hver Aargang, der kommer, bliver Savnet af en dansk Slægtkalender stærkere og stærkere. Maatte den dog en Gang blive til Virkelighed.

P. B. G.

Prokurator Niels Westerby. Et Familieskrift (Kbh.) 1917. Denne lille smukt udstyrede Bog, hvis Forfatter er Hr. Kristian Westerby, er ikke uden Interesse, ogsaa for andre end Familiens Medlemmer, idet den omhandler en Mand, som i forrige Aarhundredes 1. Halvdel indtog en ret anseelig Position i Vendsyssel, hvor han var landet i Hjørring efter fra fattig Bondedreng at have tjent sig op til at blive en velstaaende Prokurator, Strandingskommisær og Stænderdeputeret. Allerede Selmer har i sine nekrologiske Samlinger (1849) skrevet hans Biografi; Westerby's Bog indeholder foruden en saadaan tillige udførlige Oplysninger om hans Slægt med Fortegnelse over hans Efterkommere. Forfatteren, der er en Sønnesøn af Niels Westerby, giver iøvrigt en under-

holdende og ganske indholdsrig Beskrivelse af Bedstefaderens Liv og Færden ude og hjemme, og til Trods for de knappe Familietraditioner er det formentlig lykkedes ham at give Læserne et anskueligt og vistnok træffende Billede af N. W.'s Personlighed og huslige Forhold. At der i Bogen hist og her forefalde oplysende Bemærkninger, som kunde synes mindre nødvendige overfor historisk interesserede Læsere, maa man vel i Betragtning af Bogens ovenangivne Titel ikke bebrejde Forfatteren; derimod er det Skade, at Prokuratorens Portræt — som ganske vist beskrives indgaaende — er udeladt, da der jo ellers ikke er sparet paa Udstyret.

C. C.

En gammel Baag Herreds Slægt. Under denne Titel har fhv. Sognepræst H. Hansen i »Hist. Samf. for Odense og Assens Amter«s Aarboeg for 1917 offentliggjort et ganske ejendommeligt genealogisk Arbejde, bestaaende af en »Anetavle« og 10 eller rettere 12 »Stamtavler« med personalhistoriske Oplysninger, alt om Gaardmandsslægter i den sydvestlige Halvdel af Baag Herred. Arbejdet har været lettet ved, at disse Slægter, til Dels dog kognatisk, har været knyttede til de samme Bøndergaarde, men paa den anden Side vanskeliggjort ved, at ikke een af dem har ført Slægtsnavn.

Anetavlen kan selvfølgelig ikke være fuldstændig; paa nogle Steder gaar den meget langt tilbage, paa andre slipper den hurtigt op. Pastor Hansen er Søn af Gaardejer Niels Hansen, Kohaugegaarden i Voldbro, Dreslette Sogn. Paa denne Gaard sidder nu Præstens Broder som fjerde Mand af Mand, og forud derfor havde hans Forfædre i 7 Generationer ligeledes Mand af Mand været Fæstere af Brydegaard i samme Sogn. Ogsaa sin Morfaders Slægt kan Forf. forfølge i 10 Led Mand af Mand og derefter gennem 2 Kvindeled til Hans Andersen i Bukkerup, der i Kong Hans's Tid var Herredsfoged i Baag Herred.

Til denne Mand fører ligeledes en hel Del af de andre Anerækker tilbage, og formodentlig har alle Egnens Gaardmandsslægter en større eller mindre Portion af hans Blod i deres Aarer. Forf. begynder da ogsaa sine Stamtavler med ham som »Slægtens Stamfader« og med den Gaard, nu Bukkeruplund, som han beboede og som ejedes af hans Efterkommere indtil 1903 — sandsynligvis da; lige i Slutningen af det 16. Aarh. er der nemlig et Led (en Hans Andersen? mellem 2 Anders Hansener), som det ikke er lykkedes at finde i Akterne; men til Gengæld er der paa Gaarden bevaret en Tradition om, at »vi nedstammer fra en hængt Røver«.

Herredsfogeden blev nemlig hængt 1519 efter en Herredstings Dom. Denne Sag har gentagende været vidtløftig behandlet i Litteraturen (af C. F. Paludan-Müller i Ann. f. nord. Oldkyndighed 1853, af W. Møllerup i Billeættens Historie I, S. 367 ff., af S. Jørgensen i Saml. t. Fyens Top. og Hist. VIII, og endelig af P. Andersen i Aarb. f. Hist. Samf. f. Odense og Assens Amter 1915). Her skal kun siges saa meget, at Herredsfogeden længe havde staaet paa en spændt Fod med den ham foresatte Lensmand paa Hagenskov, Eske Bille til Svanholm, at han i flere Henseender ikke har haft ganske rent Mel i Posen, men at Lensmanden ligeledes bar sig galt ad ved ikke at indanke Sagen for Fynbo Landsting, og at Kongen, Christian II, da Hans Andersens Slægt klagede til ham, fratog Eske Bille Lenet, neppe heller ganske med Rette. Bonden og Adelsmanden har nok begge lignet Kongen deri, at de var haarde Halse, der holdt stift paa deres egen Ret, men ikke var altfor nøjeregnende med andres.

En anden af Pastor Hansens Forfædre, der ligeledes i særlig Grad har fanget hans Interesse, er Jørgen Jørgensen (1608—1681), Ejer af den Gaard i Barløse, der nu kaldes Barløseborg. Fra denne fører han nemlig Anerækken helt tilbage til det 9. Aarhundrede: til Gorm den gamle, til Rurik, det russiske Riges Grundlægger, og til Basileios Makedonieren, østromersk Kejser 867—886.

Om Jørgen Jørgensens Herkomst vides dog intet; men paa Grundlag dels af et kostbart Sølvbæger, der endnu opbevares hos hans Efterkommere, dels af de blandt Datiden Bønders ganske ualmindelige Fornavne Steen, Holger og Anna Sophie, hvormed nogle af J. J.'s nærmeste Efterkommere er døbte, og endelig af en uregelmæssig Arvegang paa Barløseborg, har Forf. konstrueret et ganske snildt Indiciebevis for, at Jørgen Jørgensen var en uægte Søn af Jørgen Steensen Brahe til Hvedholm, Brahesborg, Barløsegaard etc. (1585—1660); og fra ham er det saa, at han gennem Løvenbalker (Christoffer II) og Skarsholm-Slægten (Valdemar Sejf) naar til de nævnte Fyrstehuse. Forf. giver ikke sine Hypoteser ud for mere, end de er; han skelner i det hele meget samvittighedsfuldt mellem, hvad der er bevisligt og hvad der er mere eller mindre sandsynligt.

Af Jørgen Jørgensens Efterkommere lever som sagt nogle endnu i Bondestand; men en Datter af ham blev gift med 1) Hans Christensen Bang, 2) Jacob Clausen Lyndelse, begge Sognepræster i Barløse; og hans yngste Søn var Kommerceraad Steen Jørgensen til Avnsbjerg, bedst kendt som Fader til Steen Steensen Blichers Mormoder Anna Steensen, gift Curtz, saavel som til Etatsraad Steen de Steensen til Avnsbjerg og preussisk Generaløjtnant Georg v. Steensen (Personalhist. Tidsskr. 6. R. III, S. 268 ff.).

Til Slutning endnu et Par formelle Bemærkninger, især til Overvejelse for dem, der kunde faa Lyst til at følge Pastor Hansens Eksempel.

I Anetavlen er benyttet følgende Betegnelser: dels 1. for Forældre, 2. for Bedsteforældre o. s. v., dels a for Fader b for Moder; 3 bab betyder altsaa Morfarmor. Den ovenfor omtalte Hans Andersen bliver paa denne Maade et Sted til a b a a a a a a a b b a, et andet til b a a a a b a a a a a. Systemet er rationelt, men det kan gøres overskueligere ved at give Betegnelserne Formerne henholdsvis aba^3b^2a . og ba^4ba^5 .

I Stamtavlerne er de Personer, der er gjort til Genstand for udføreligere Omtale, nummererede fortløbende fra 1. (Hans Andersen) til 203., og ved Henvisninger er der sørget for den nødvendige Forbindelse, naar samme Person forekommer paa flere Steder. Derimod er det ret vanskeligt at genfinde Anetavlens Personer i Stamtavlerne og omvendt; ved gensidige Henvisninger, henholdsvis til Bogstavbetegnelserne og Tallene kunde der være raadet Bod herpaa. Man kunde sikkert ogsaa i større Udstrækning have benyttet Anetavlen som Grundlag for Stamtavlerne, selv om Ordenen bliver den omvendte.

H. W. H.

Spørgsmaal og Svar.

Spørgsmaal.

I.

- 1) Kan noget oplyses om: »Thomas Henriksen i Fyn, præfectus aulicus Holsatiae«, (født ca. 1600).

Han benævnes saaledes i Leth og Wad: Dimittender fra Herlufsholm, hvor han anføres som Fader til den fra Herlufsholm Aar 1656 dimitterede Student Henrik Thomsen Barsmark (død som Sognepræst for Tved 18. Sept. 1695, »Jilius præfecti aulici Holsatiae«, se: »Wiberg«.)

- 2) Kan noget oplyses om Christian Henrik Berg, døbt i Ulbølle 19. Februar 1750 og endnu levende 1790.

Han er Broder til Justitsraad Hans Berg paa Skovsbo, død 19. Januar 1796, til Ejer af Sødringholm og Demstrup, Anders Berg, død Randers 24. April 1812 og til Overkrigskommisær Niels Berg, død Aarhus 3. December 1833. Omspurgte er mulig død uden for Landets Grænser.

- 3) Hvem var Viceguvernør paa St. Thomas, Vestindien, Hans Henrik Berg, der angives født 25. Novbr. 1788 og død 16. April 1862, en Søn af? Hvor født, hvor død?

Charles E. Sørensen,
Nørrebrogade 186, L.

II.

Undertegnede vil være taknemlig for Besvarelse gennem Tidsskriftet om afdøde Havnefoged i Aalesund Johan Andreas Kraasbyes Forældre, Bedsteforældre og Oldeforældre. Havnefoged Kraasbye døde i 1875 og hans Hustru Margrethe Elisabeth født Bertelsen i 1900 og vil det være kærkomment ogsaa at faa hendes Forfædres Navne etc. meddelt.¹⁾

Halfdan Fugleberg, Aalesund.

III.

I Slutningen af det 17. Aarhundrede ejede Løjtnant Johann von Backhoff Godset Lundsgaard ved Flensborg, han tilhørte ikke den danske Adel, men var aabenbart udvandret fra Tyskland, thi hans Hustru Magdalene var Datter af Moritz von Wulframsdorf (Wolfremsdorff). Hvad hed denne Johanns Forældre og overhovedet hans Ascendenter. Men ikke Stamtavler over Slægten Wulframsdorf kunde give Oplysninger?

K. Adolf Friherre Bachofen v. Echt.
Wien — Nussdorf.

Svar og Oplysninger.

Til 6. Række VI (1915) S. 160.

Om Bertel Thorvaldsens Fader og fædrene Slægt findes Oplysninger i Journal o. indkomne Sager Island og Færøerne vedkommende 1759—1771 (B), Nr. 1903 og 1917. Ansøgninger, daterede Kbhvn. 24. og 27. Okt. 1763 fra de tre Søskende Oloff Thorvalds Datter, Are og Gottskalk Thorvaldsen, der beretter, at deres afdøde Fader Thorvald Gottscalk sen., Sognepræst i Mekkelby Menighed i Skagafjord Syssel har sat sig i vidt-

¹⁾ Jfr. Spørgsmaalet V i 7. Rk. II Ed. (1917) S. 360. Ved en Misforstaaelse fra Redaktørens Side har Spørgsmaalet her faaet en fejlagtig Affattelse.

løftig Gæld for at opbygge sin Kirke og Præstebolig, saa at hans Børn, hvoraf de to Brødre, der hver er sat til sit Haandværk, har maattet frasi-ge sig Arv og Gæld, hvorfor de ansøger om at maatte befries for videre Paatale. Are Thorvaldsen, Svend, boede ifølge Extraskattens Mandtal 1762 Øster Kvarter Nr. 16 i Huset hos Guldsmed Siverd Thorsteinsson (Sigurdr Þorsteinsson) gift med Marie Ottesens, hvis Datter Else Maria, f. 28. Okt. 1755 † 13. Apr. 1833 i Bogense, blev gift med Egil Thorhallsen, Missionær og Viceprovst i Grønland, Provst i Skovby Herred, Forf. af den værdifulde Beskrivelse o. Missionerne i Grønlands Søndre Distrikt.

Loui: Bobé.

Til 7. Række II, (1917), S. 361.

Sønder-Hald-Herreds J u s t i t s p r o t o k o l.

1719: Mogens Hiersing nævnes som Forpagter paa Rosenholm.

1735, 23. Novbr. (Fol. 475): Matthias Severin Sparre og Sødskende af Thorsager ctr. Citantens Fader Mag. Svend Sparre (i Thorsager) ang. Arv efter dennes afg. Søster Cathrine Sørensdtr. Franck († 1717). Af Sagen fremgaar det, at Slægtskabet var dette:

Mag. Sv. Sparre ∞ Dorthea Nielsdtr. Hiersing

(hun ∞ ¹⁾ Seignr. Søren Olesen
Franck forr. Forpagter paa Nor-
ringgaard [† 1708]: Datter af dette
Ægteskab ovennævnte Cathrine
S.dtr. Franck).

¹⁾ Matthias Severin Sparre. ²⁾ Niels Hiersing Sparre, f. 1710.

³⁾ Søren Franck Sparre. ⁴⁾ Anna Svendsdtr. Sparre.

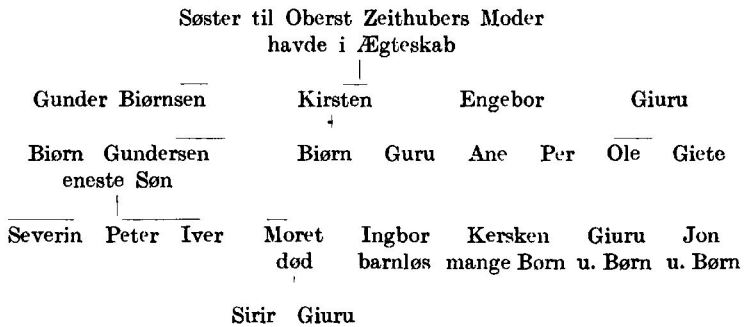
1756 14. Apr. (Fol. 549): Forpagter, Seignr. Hiersing paa Kiergaard¹⁾ skal være Forvalter Tryde²⁾ paa Gisselfeld skyldig 27 Rdlr. 2 M. 9 sk.

J. Estrup, Skafføgaard.

Til 7. Række II, (1917) S. 360.

Blandt de mange Prætendenter til den Zeithuberske Arv, der nu i over halvandet hundrede Aar har fristet Folk til Forsøg paa at gøre Krav gældende, støttet til Stamtavler, er Peder Biørnsen Walset af Trondhjem vistnok den, der tidligst og mest begrundet har villet hævde sin Adkomst til Arven. I en Ansøgning, dateret 1771, 18. Juni, gør han gæl-dende, at nedstamme i 3. Led fra en Søster af Moderen til afdøde Oberst og Kommandant Z. paa Reinsalt ved Swartzwald i Ungarn, fød af Bønder-folk i Trondhjem Stift af Selleboe Sogn. Hans Forældre, og hans Sød-skende og Slægtninge har i 40 Aar ofret store Bekostninger paa at ind-drive Arven. Kong Frederik V. har gennem sin Minister Baron Bachhof v. Echt ladet oplyse, at Arven er dem retmæssig tilfalden og paa Rente udsat stor 21,000 Kejsler-Gylden, indsat i Invalidehuset i Ungarn mod udgiven Revers. Stiftamtmand Rantzau har 23. Nov. 1761 indsendt et af Trondhjem Magistrat bekræftet Schema familiæ Zeithuberianæ, saa-lydende:

¹⁾ Nu Julielund (Sdr. Hald H., Vejlbj Sogn) ²⁾ Eggert Chrf. Tryde tidl. Forp. paa Kiærsgaard købte Gaarden 1753 (se Trap III, IV Bd. S. 933).

Peder Biørnsen Walset bosiddende i Thronhjem meddeler, at han fra sin Ungdom har faret paa Søen uden og indenrigs og med andre Søfolk været kommanderet til Orlogsfloaden i København.

L. B.

Samfundets Anliggender.

Mødet i Samfundet den 3. December 1917 indledes af Formanden, Dr. phil. Louis Bobé, der mindedes de i Sommerens Løb ved Døden afgaaede Medlemmer af Bestyrelsen, Arkivar A. Thiset og Etatsraad H. R. Hiort-Lorenzen og derefter gav Ordet til Professor, Dr. phil. Poul Heegaard, der udtalte omtrent følgende:

Jeg vil paa Forhaand sige, at mit Foredrag har en agitatorisk Karakter og er præget af en vis Ensidighed, som jeg haaber vil give Aarsag til Diskussion bagefter.

Først og fremmest forekommer det mig heldigt at man gøre sig klart, at de genealogisk interesserede Kredse er sammensat af en broget Blanding af Mennesker, der kommer med Interesser fra højst forskellige Sider. Skønt det altid er svært at rubricere, tror jeg at turde sige, at man kan dele disse i to Hovedgrupper, selvom jeg indrømmer, at de flyder over i hinanden. Den ene Gruppe er de Mennesker, der gennem deres Studier af Historie, Sociologi, Statistik o. l. er kommet til at faa Brug for Genealogi som Hjelpevidenskab, den anden Gruppe er dem jeg kalder Familiegenealogerne, Mennesker der af Interesse for en bestemt Familie — ofte den, de selv tilhører — har givet sig til at anvende genealogiske Metoder for at studere dennes Historie. Ogsaa denne sidste Gruppe Genealoger er ret forskelligartet, idet Motiverne til Interessen kan være højst forskellige, dog tror jeg, at Flertallet er drevet frem af en ganske primitiv Naturdrift i Sjælen, til at søge sin egen Families Oprindelse draget frem.

Hvis man ser paa Historieskrivningens Historie, vil man finde, at den rent genealogiske Historieskrivning, som er opfyldt af Anerækker, er Historieskrivningens Moder. Dette er ganske naturligt og let at forstaa, naar man ser hen til hvorledes det nuværende Statssamfund har udviklet sig af det primitive Familieliv, Stammelivet; forud for den Historieskrivningsperiode, hvor man væsentlig interesserer sig for Statshistorie, er der da gaaet en Periode, tildels i forhistorisk Tid, hvor Forløberne for Historieskrivningen har interesseret sig for det snævre Samfunds Historie,

altsaa for Stammen og Familien. Derfor har Genealogien spillet en saa overordentlig stor Rolle for den ældste Historieskrivning, men efterhaanden som Statsideen trænger mere og mere igennem, og det bliver stadig større Kredse, der skrives for, sættes Fordringerne til Stoffets Almenhed op, og efterhaanden skydes gennem Udviklingen Genealogien ud. Til Trods for min egen — jeg tør næsten sige fanatiske — Kærlighed til min egen Families Genealogi hævder jeg, at dette er den naturlige og rigtige Udvikling af Historien. Men der bliver tilbage — i alt Fald hos en Mængde Mennesker — en Rest af denne Drift til at beskæftige sig med sin egen Families Historie. Derved skabes en stadig Konfliktmulighed. Der er vist ingen Tvivl om, at der særlig i Tyskland har været Tider, hvor Familiegenealogerne ved at opfylde hele Terrænet med Masser af Stamtavler og Smaatræk om Personer, der er den store Almenhed ligegyldige, har handlet forkert. Mod denne overdrevne Brug af Tidsskrifternes Sider har Personalhistorikerne reageret og sagt: Nej! vi vil have den Slags Ting ud, det er os, der skal fylde Spalterne. Det er gaaet som med Pendulet, der, naar det har svinget for meget til den ene Side, bagefter svinger for meget til den anden. Herimod vil jeg i Familiegenealogernes Navn protestere og sige, at Familiegenealogerne ogsaa har Eksistensberettigelse, naar de holder sig indenfor passende Grænser.

Ud fra disse Betragtninger har Problemet om Organisation af de genealogisk interesserede formet sig for mig. Jeg har ment, at det først og fremmest gælder om at faa de stridende Partier stillet i det rette Forhold til hinanden. I og for sig kunde man godt tænke sig, at de to Lejre helt skiltes ad og slet ikke havde noget med hinanden at gøre. Det er vel det, der er sket i visse Egne i Tyskland. Jeg tror dog, at en saadan Udvikling for begges Interesser vil være uheldig. Jeg kan ikke se andet, end at Personalhistorikeren har sin Interesse i, at Familiegenealogien udfører sit Arbejde.

Han maa dog indrømme, at det Arbejde, den anden udfører for ham, ved at bringe Orden i et uhyre Vildnis, er til Gavn for ham, nota bene naar det er gennemarbejdet paa ordentlig og videnskabelig Maade. Omvendt kan jeg ikke tro andet, end at Familiegeneologen staar sig ved at udføre sit Arbejde i Forbindelse med Personalhistorikeren, ikke alene fordi Personalhistorikeren til en vis Grad behersker Arkiverne, Kilderne, men ogsaa fordi Samarbejdet bevirker, at Personalhistorikeren kommer til at virke som en Slags videnskabelig Samvittighed for Familiegeneologen. Naar vi nemlig tager Hensyn til det brede Milieu, hvorfra Familiegeneologen — Ordet taget i sin videst mulige Forstand — kommer, vil man forstaa, at hvis der ikke er en Autoritet, der kan holde Undersøgnelsesniveauet i passende videnskabelig Højde, saa vil det hele meget hurtigt synke ned til noget saare holdningsløst, saa at i hvert Fald de højere stræbende Familiegenealoger heller ikke selv kan have Glæde af det. Dette er det første Punkt, jeg vil have frem, at man maa stræbe efter et saa stærkt Sammenhold som muligt mellem disse Kræfter, saa at man, selv om man har forskellige Maal, viser hinanden gensidig Agtelse og velvillig Støtte.

Jeg er optimistisk nok til at tro, at Udviklingen vil gaa i den Retning.

Er man først saa vidt, vil det være naturligt at søge at faa dannet en Centralinstitution for Familieforskning. Er der et saadant Sammenhold mellem Genealogerne herhjemme, at det kan synes muligt at skabe noget saadant? I forskellige Kredse er Samholdsfølelsen jo meget forskellig. Ser vi f. Eks. paa Lægestanden, eksisterer der et Katalog over medicinsk Tidsskriftlitteratur, hvori der findes Navne paa alle bekendte Læger med Angivelse af, hvilke udenlandske Tids-

skrifter de holder. Noget lignende er Tilfældet for Kemikerne. Jeg kender en Mand, som i en anden Kreds søgte at gennemføre noget lignende, og han fortalte mig, at det fuldstændig strandede, thi hvor han henvendte sig, fik han altid det Svar: »Naar jeg giver Penge ud for at holde et Tidsskrift og er den eneste, der har det her i Landet, saa vil jeg ogsaa have den Fordel, som det giver i Konkurrencen, at have det alene.« Saadan var Aanden i den Kreds. Jeg er saadan indrettet, at jeg finder det første storsynet, tiltalende og det sidste snæversynet, utiltalende; men dette er naturligvis en Følelsessag. Selv om man ikke vil regne med Følelser, saa maa man dog ud fra en »do ut des«-Betragtning erkende, at det er dumt at være saa snæversynet, thi ved at hjælpe de andre, gavner man sig selv, og jeg kan ikke tro andet, end at det er af uhyre Vigtighed for Genealogiens Trivsel, at der er et saadant Sammenhold. Naar jeg taler saa meget om dette, kunde man tro, at jeg tvivlede om Sammenholdet indenfor de genealogiske Kredse. Jeg gør det dog kun ud fra det gamle Ord af Descartes, at man skal tvivle om alt. Skulde jeg tale af egen Erfaring, maatte jeg sige, at jeg paa alle Maader er blevet hjulpet frem i de Aar, jeg har dyrket Genealogien, saa jeg kan ikke tro andet, end at der er en god Jordbund for en videre Udvikling af Samfølelsen.

Ved Siden af Personalhistorisk Samfund er der to privat ledede genealogiske Institutioner. Det vilde være til Fordel for hele Bevægelsen, hvis disse tre kunde finde hinanden. Jeg tror ikke en officiel Diskussion vil gavne, men paa den anden Side tror jeg, at der næres Ønske indenfor de tre Institutioner om et bedre Samarbejde.

For at skabe en Centralinstitution som den nævnte, er der een Ting, der først og fremmest kræves, det er Penge. Det kan ikke nytte, vi diskuterer om dette Spørgsmaal nu, men naar Bevægelsen vokser sig stærk, og der er Livskraft i Ideen, saa kommer Pengene nok.

Men Penge alene er ikke tilstrækkeligt. Vi maa sige med Archimedes: Det er ikke nok at have Maskinen, hvis Kraft kan bevæge Jorden, vi maa ogsaa have et Sted at stille den. Det, synes jeg, er det, der i Øjeblikket tiltrænges mest. Der findes allerede Institutioner herhjemme, som vilde være naturlige Steder for Trivsel af genealogiske Studier, og man kunde maaske rette en Henvendelse til de paagældende Institutioner om Hjælp i saa Henseende.

Vi møder jo allerede nu stor Elskværdighed og Imødekommenhed i Arkiverne i Modsætning til, hvad der er Tilfældet i Tyskland. Det er jo imidlertid ikke Arkivernes Hovedopgave at støtte den genealogiske Forskning, men det vilde være heldigt, hvis der f. Eks. indenfor Rigsarkivet kunde indrettes en særlig Afdeling med Familienealogi som Specialitet. Hvis man kun betragter Familienealogi som Snurrepiberi, er der naturligvis ingen Grund for Staten til at tage sig af den; men jeg kan ikke se andet, end at der virkelig er noget samfundsnyttigt i dette, at der i hver Familie findes Folk, der har en saa stærk Familiefølelse, at de beskæftiger sig med den paagældende Slægts Genealogi, naturligvis under Forudsætning af, at Undersøgelserne holdes indenfor visse Grænser — at det Publikum, man byder Resultaterne, er det rette, nemlig hovedsagelig den paagældende Familie. Jeg har en Gang set en Forfatter skrive, at Familienealogi for den enkelte Familie er det samme som Fædrelandshistorie er for Landet.

Henrik IV ønskede som bekendt, at hver Familie skulde have en Høne i sin Gryde. Paa samme Maade kunde jeg ønske, at hver Familie skal have sin Familienealog.

For at komme tilbage til Centralinstitutionen — jeg mener, den

har en stor Opgave, idet der dér vil kunne samles mange Ting, der nu gaar til Spilde, Ting som maaske i Tidens Løb vil kunne faa almen Interesse. Det er nemlig ikke givet, at Personalhistorikeren udelukkende skal beskæftige sig med berømte Mænd; en ukendt Bondemand, der sidder og nedskriver sine Erindringer kan maaske skabe et udmærket Tidsbillede af, hvordan Bondens Liv er paa hans Tid, og som senere kan være af stor Interesse. I saadanne Tilfælde har altsaa Centralinstitutionen en Opgave, idet den vilde være den naturlige Modtager af Arkivalier, der nu som Regel gaar tabt. Ogsaa som Vejleder overfor Publikum vilde den have en stor Opgave. Den vilde sikkert kunne organisere megen frivillig Arbejds-kraft, idet der er mange Mennesker, der — særlig paa deres gamle Dage — har Trang til at fylde deres Tid med den Slags Arbejde og gør det med Glæde, naar de ved, at deres Arbejde er til Gavn for andre. Der findes paa vore offentlige Biblioteker en Del haandskrevne Registre, f. Eks. for blot at nævne een Ting, det udmærkede Register til Erslevs Forfatterleksikon.

Hvis jeg skal resumere, hvad jeg hidtil har sagt, kan jeg forme det som et Ønske om, at Genealogerne maatte komme til Forstaaelse baseret paa gensidig Anerkendelse af hinandens Eksistensberettigelse.

Til sidst har jeg Lyst til at nævne tre forskellige mindre Opgaver, som ikke alene en saadan Centralinstitution kunde beskæftige sig med, men som allerede nu ligger indenfor Rækkevidden for Personalhistorisk Samfund.

Som det første vil jeg nævne, at det vilde være heldigt, om man kunde faa en større trykt Vejledning i dansk Genealogi. Det gælder om at fastslaa de videnskabelige Definitioner, saa man fra Begyndelsen har klare Linier at gaa efter. Endvidere vilde det være ønskeligt at have en indledende Oversigt over en Række Problemer indenfor Arvelighedsteorien og Sociologien. Endelig vilde det spare Genealogerne megen Tid, hvis der fandtes en righoldig Fortegnelse over Kilder og Materiale — noget i Retning af Heidenreichs store Bog, men baseret paa danske Forhold.

Den anden Ting, jeg kunde tænke mig at foreslaa, var, at man søgte at fremskaffe en Liste over genealogisk interesserede med Angivelse af deres Speciale, thi det gælder i høj Grad om, at beslægtede Sjæle finder hinanden. For Øjeblikket kender Genealogerne ikke meget til hinanden. Disse Møder hjælper jo noget, men det er ikke sikkert, at man netop finder de Personer, der har de Interesser, der kan være til Nytte for en selv. Jeg mener, at Tidsskriftet kunde give nogen Plads for dette. Naturligvis maa det ikke oversvømme Spalterne, da Hovedpladsen bør forbeholdes Personalhistorien. Hovedstoffet bør være baseret paa en større Kreds af Mennesker.

Der findes allerede en Rubrik med Spørgsmaal og Svar, men jeg tror ikke, den bliver meget benyttet. Jeg selv har aldrig anvendt den, fordi jeg har en Følelse af, at naar jeg kommer der og spørger, beder jeg andre om en Tjeneste uden at yde nogen Gentjeneste. Følger man den foreslaaede Maade, kommer man ikke og beder om en Tjeneste, men man siger: Det og det ved jeg, de og de Oplysninger kan jeg give andre, er der nogen, der til Gengæld kan angive mig Oplysninger?

Som det sidste Punkt vil jeg nævne Oprettelsen af noget, som jeg vil kalde et genealogisk Æresnavn. Det er maaske et lidt højtideligt Navn, men jeg tror, at ved de enkelte Lejligheder, hvor man skulde bruge det, vil Navnet være ganske passende. Der skulde ikke slides for meget paa det, og det skulde være en Autoritet, der stod høvet saa højt som muligt. Der vilde f. Eks. være Brug for det ved Forespørgsler fra Udlandet, hvor det ofte vil dreje sig om Spørgsmaal, der berører vedkommendes Ære. Endvidere ligger det i Ordet, at det er en Æressag

for Nævnet at være saa paalideligt som muligt. Det kan ofte dreje sig om Spørgsmaal, som det er vanskeligt for en enkelt Person at afgøre, og derfor mener jeg absolut, at der bør være et saadant Nævn.

Det er de 3 Punkter, som jeg synes, at Personalhistorisk Samfund bør tage op i sit Program.

Under den til Professor Heegaards Foredrag sig sluttende livlige Diskussion henviste Oberst Harbou til, at der tidligere i Tyskland var gjort Forsøg paa i Ebersteins Handbuch der Genealogen at samle en Fortegnelse over Familienealoger med Angivelse af deres Interesse-sfære, en Bog som han havde haft megen Nytte af, men et Forsøg han i Personalhistorisk Tidsskr. 2. Række VI havde gjort paa at faa en lignende Fortegnelse over danske Genealoger, var ganske faldet til Jorden.

Professor Friis udtalte, at han selv var Stats- eller Centralhistoriker, men fremhævede, at Personalhistorien og Genealogien havde stor Betydning for Historieforskningen og gav Professor Heegaards Udtalelser sin fulde Tilslutning.

Landsarkivar Hornemann slog til Lyd for, at Samfundet støttede Arkiverne med at faa de Kilder til Historie, der findes rundt om i Landet (Skifteprotokoller), for hvis Vedkommende der ikke fandtes Afleveringspligt, indleverede til Rigsarkivet og faa udført Registraturarbejde til disse. Han henviste ogsaa til Folketællingslisterne, der indeholdt et stort personalhistorisk Materiale, som næsten aldrig benyttedes.

Ingeniør Marstrand fremhævede, hvor nødvendigt det var, at der dannedes Skole, altsaa angaves faste Arbejdsmetoder, og at Registrering af de genealogiske Kilder foretoges med Sagkundskab og foreslog særlig det ene Hold Kirkebøger ført paa Sedler, der indsendtes til et Fælleskontor.

Han mente, at Samfundet maatte kunne faa sit eget Lokale og Bibliotek; Interessen for Slægtshistorie var saa stor, at det kun galdt om at gribe denne Sag rigtig an.

Overretssagfører Hennings henviste til, at de genealogiske Forskninger her som andetsteds havde svært ved at tilkæmpe sig den videnskabelige Anseelse, som den fortjente og havde Behov, og han slog stærkt paa, at der til Realisationen af Professor Heegaards og de øvrige Taleres Planer krævedes Pengemidler, som Samfundet ikke raadede over, og disse maatte derfor i første Linie skaffes tilveje.

Han henstillede indtrængende til de Tilstedeværende at arbejde for Tilgang til Samfundet.

Underarkivar Marquard foreslog i Tilslutning til Oberst Harbou som en lille men praktisk Begyndelse til Realisationen af de store Planer, som Professor Heegaard havde, men hvortil Pengemidlerne nu savnedes, at Samfundet anskaffede et lille Kartotekskab og deri opførte dem, der meddeler, at de har Stamtavler og andre Oplysninger i deres Eje, som de ønsker at gøre tilgængeligt for dem, der har Brug derfor, og som eventuelt kunde udlaanes til Brug paa Arkiverne.

Forpagter Rehling-Quistgaard gjorde opmærksom paa, at det vilde være hensigtsmæssigt om Samfundet dannede et Centralkontor, hvor Dødsboers Papirer eventuelt kunde blive undersøgte, og han opponerede imod Landsarkivar Hornemanns Udtalelser om, at man skulde søge at fremtvinge Aflevering af Skifteprotokollerne, der er i privat Eje. Han mente, at private Henvendelser vilde frugte langt mere.